כם:

לד א ב מיי׳ פכ״ל מהל׳ שבת הלכה כט סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי" שכח סעיף מד: לה ג מיי׳ שם הלכה כב

מוש"ע שם סעיף לו:

מוסף רש"י

כל האוכלין אוכל אדם לרפואה. לאכילה מכוין ורפואה ממילא הויא (ברבות

רב נסים גאון

לקוקני. הם תולעים נקראים בלשון ישמעאל חב אל קרע, ותמצא בפ׳ אלו טריפות וחוליו דף סדו אלין טויפות (ווולין וף טון והילכתא קוקאני אסירי מנמנם כורא ועיילין ליה באוסיא. אניגרון. מפרש בברכות פרק כיצד מברכין על הפירות (דף לה) אמר רבא בר שמואל מיא דסילקי. ותימא ליה דיסתנא אנא. ותימא ליה דיסתנא אנא. במס' ע"ז בפ' אין מעמידין (דף כד) אמרו אמר רב אשי כמן קרן פרסאי לנדה דסתנא, מהכא כי דרך נשים לי. כל האוכלין לאיתויי לי. כל האוכלין לאיתויי טחול לשינים וכרישין לבני מעים. בפרק כיצד מברכין על הפירות [דף מד] תנו רבנן טחול יפה לשינים תנר רבגן טחול יפה לשינים וקשה לבני מעים, כרישין יפים לבני מעים וקשים לשינים. חוץ ממי דקלים. בגמ' דבני מערבא [הלכה ג] גרסי ר' בא שאל לרב ירמיה מתני תני דיקלין או דקרין. אמר ליה דקרין שהן דוקרין את המרה. אמר ר' יונה לא מסתברא אלא דקלין שהן יוצאין מבין ב׳ דקלין. ובסוף פ׳ כיצד מברכיז . על הפירות וחחז נמי גרסי רוקרין את המרה, ומאן . ראמר מי דקלים שהן יוצאין מביז שני דקלים.

אימור דפליגי לענין טומאה וטהרה. ומשום קרא: לענין שבת. דטעמא משום רפואה הוא מי שמעת להו: הא דאישתהי. בגוייהו אסור דמוכחא מלחא דלרפואה קא מכוין: **הא דלא אישסהי.** אלא רחץ ויצא מותר: **בסרייהא.** דקתני רוחצין בדלא אישתהי: **חטטין.** מאלנ״ך: שלה נשסהי. בתוך המים דנראה למיקר בעלמא: ביפין. שכן רוחלין בהן בחול לרחילה שאינה לרפואה: ברעים. אין רוחלין דמוכחא מלחם דלרפוחה. ותרוייהו בדחישתהי: מי המשרה אמי המשרה לא קשיא. הך דקתני רוחלין במי המשרה אהנך תרתי דלעיל דקתני אבל לא

במי המשרה הא דאישתהי הא דלא לישתהי: בותני' איוניון. מפרש בגמרא שאינו מאכל בריאים ומוכחא מלתא דלרפואה אכיל ליה: אבל אוכל הוא את יועור. שהרבה אוכלין אותו כשהן בריאין: ממי דקלים. מפרש בגמראס: וכום עיקרין. משקה שכותשין לתוכו עיקרי ירקות ובשמים ובגמרא מפרש ליה: מפני שהן לירוקה. לחולי של ירקון ואינו מאכל בריאים: ללמאו. אם אינו חולה: גבו' אמר רב יוסף אזוב. דאורייתא שהוכשר להואה הוא שקורין אברתא בר המג: איזביוו. דמתניתיו הוא שקורין אברתא בר הינג. ויש מרבותי מפרשים בר המג שגדל במקום גמי בר הינג שגדל בין ההגים רונל"ץ: עולה המר. אזוב דאורייתה הוא מרוא חיורא בלע"ז שלוי"א: שומשוק. הוא אזוב דאורייתא: ג' קלחים. דאגודה כתיבי ואין אגודה פחות מג': ובהן ג' גבעולין. בכל קלח ג' גבעולין קנים דקים כעין של קנבום: לקוקייני. תולעים שבבני מעים: דחליף עליה מ' יומי. משנטחן: פוחנק. בלע"ז פולח"ל: לחרקתה. תולעים שבכבד: ממחי הוי. החולי: מחומלת. בשר בגחלים: אליבא ריקנא. קודם אכילה: ומגירי דרובייא. לולבי תילחן כעין לולבי גפנים: רוביה. תילתן פינגר"י: ומשחי מיא בחרייהו. האוכל אחד מאלו הודם אכילה ושותה אחריו מים: ואי לא. אי לית ליה פותנה. א"נ אכליה ולא איתסי: סחלי. שחלי כרישו"ן: לימוץ גרמא. יהא מולץ אבר יפה מאותו בשר וימץ שמנו בפיו: גורדת דחסינתת. קליפה גרודה מן הסנה: מעילאי לחחאי. שתהא גרודה מלמעלה למטה: דלמא נפהא. התולעים: איידי פומיה. דרך פיו: בי שבבי. בין השמשות בחשכותה דשמשי. ל"ח בי שבבי בבית חחד משכניו שלא יריח הוא הריח שהוא קשה לו: נסכרינון לנקבים דיליה. יסתום נחיריו שלא יריח. ל"א יסתום נחיריו ונקבי אזניו שלא יצא כח המשקה מגופו: מפני הפשיחה. מקום שנפשח הדקל אישברנקי"ר:

חוטרא יחידאה. עץ הגדל

אימור דפליגי לענין מומאה ומהרה לענין שבת מי שמעת להו אלא אמר רב נחמן בר יצחק לא קשיא הא דאישתהי הא דלא אישתהי במאי אוקימתא לבתרייתא דלא אישתהי אי דלא אישתהי אפילו במי משרה גמי דהתניא רוחצין במי מבריא ובמי משרה ובימה של סדום ואף על פי שיש לו חממים בראשו במה דברים אמורים שלא נשתהא אבל נשתהא אסור אלא ים הגדול אים הגדול לא קשיא אהא ביפין שבו הא ברעים שבו מי משרה אמי משרה נמי לא קשיא יהא דאישתהי הא דלא אישתהי: מתני' יאין אוכלין ®איזביון בשבת לפי שאינו מאכל בריאים אבל אוכל הוא את יועזר ושותה אבוברואה יכל האוכלין אוכל אדם לרפואה וכל המשקין שותה חוץ ממי דקלים וכום עיקרין מפני שהן לירוקה אבל שותה הוא מי דקלים לצמאו וסך שמן עיקרין שלא לרפואה: גב" אמר רב יוסף אזוב אברתה בר המג איזביון אברתה בר הינג עולא אמר מרוא חיורא עולא איקלע לבי רב שמואל בר יהודה אייתו לקמיה מרוא חיורא אמר היינו אזוב דכתיב באורייתא רב פפי אמר שומשוק א"ר ירמיה מדיפתי כוותיה דרב פפי מסתברא מדתגן מצות אזוב שלשה קלחין. ובהן שלשה גבעולין ושומשוק הוא דמשתכחא הכי למאי אכלי ליה לקוקאיני במאי אכלי ליה בשבע תמרי אוכמתא ממאי הויא מקימחא דשערי (במנא) דחליף עליה ארבעין יומין: אבל אוכל הוא את יועזר: מאי יועזר פותנק למאי אכלי לה לארקתא במאי אכלי לה בשבע תמרי חיוורתא ממאי הויא מאומצא ומיא אליבא ריקנא ומבישרא שמנא אליבא ריקנא ומבישרא דתורא אליבא ריקנא מאמגוזא אליבא ריקנא ומגירי דרוביא אליבא ריקנא ומשתי מיא אבתריה ואי לא ליבלע תחלי חיוורתא ואי לא ליתיב בתעניתא וליתי בישרא שמנא ולישדי אגומרי ולימיץ גרמא וליגמע חלא ואיכא דאמרי חלא לא משום דקשי לכבדא ואי לא לייתי גורדא דאסינתא דגרידא מעילאי לתתאי ולא מתתאי לעילאי דילמא נפקא איידי פומיה ולישלקה בשיכרא בי שיְבבי ולמחר נסכרינון לנקבין דידיה ולישתי וכי מפני מפני אפשיחה דדקלא: ושותין אבוברואה: מאי אבוברואה חומטריא מאי חומטריא חוטרא יחידאה למאי עבדי לה לגילויא ואי לא ליתי חמשא כלילי וחמשא כוסתא דשיכרא ונישלוקינהו בהדי הדדי עד דקיימא אאנפקא ונישתי אימיה דרב אחדבוי בר אמי עבדה ליה לההוא גברא חד כלילא וחד כוסתא דשיכרא שלקה ואישקיתיה ושגרא תנורא וגרפתיה ואותביתיה לבינתא בגוויה ונפק כהוצא ירקא רב אויא אמר רביעתא דחלבא מעיזא חיורתא רב הונא בר יהודה אמר לייתי אתרוגא חליתא ולחייקיה ולימלייה דובשא ולותבה בי מיללי דנורא וליכליה רבי חנינא אמר מי רגלים בני ארבעים יום ייברזינא לזיבורא רביעאה לעקרכא פלגא ריבעא לגילויא ריבעא אפילו לכשפים מעלו אמר רבי יוחנן אניגרון ואבנגר ותירייקה מעלו בין לגילויא בין לכשפים האי מאן דבלע חיויא לוכליה כשותא במילחא ולירהמיה תלתא מילי רב שימי בר אשי חזייה לההוא גברא דבלע חיויא אידמי ליה כפרשא אוכליה כשותא במילחא וארהמיה קמיה תלתא מילי ונפק מיניה גובי גובי איכא דאמרי רב שימי בר אשי בלע חיויא אתא אליהו אידמי ליה כפרשא אוכליה כשותא במילחא וארהמיה קמיה תלתא מילי ונפק מיניה גובי גובי האי מאן דמרקיה חיויא ליתי עוברא דחמרא חיורתא וליקרעיה ולותביה עילויה והני מילי דלא אישתכח מרפה ההוא

ל) ובמשנה שבמשניות איי שבתשניות אי ליחוב יון], ב) ברכות לח. יותא מט., ג) סוכה יו חרב בייי מט., ג) פוכח מג. פרה פי״ח מ״ט., ד) [פי׳ הערוך אחד מ״ט, ד) [פי׳ הערוך אחד מח׳ ברביעית], ה) [לקמן קי.ן, ו) ושסו, ו) ושמות יב דפסח מלריסן,

הגהות הב"ח (ל) רש"י ד"ה אידמי וכו׳ כתו ומחחמם ומס:

לעזי רש"י מאלנ"ץ [מלנ"ץ]. שלוי"א [שלי"א]. מרווה בולא"ל [פוליו"ל]. מנתה פולא ל [פוליו ל]. (צמח). פינגר"י [פינוגר"י]. גרגרנית, חילבה (צמח). כרישו"ן [קרישו"ן]. . שחלים טרונצו"ץ [טרונצונ"ש].

רבינו חננאל

עד כאז לא פליגי אלא עד כאן לא פליגי אלא לעניין טומאה וטהרה אי עלתה לטבילה אי לא, אבל לעניין שבת לא פליגי. ומשני אם נשתהה בים הגדול בשבת כדי להתרפות אסור ואם לא נשתהה מותר. ואקשינן במאי אוקימתא להא ברייתא דקתני רוחצין בים הגדול בדלא אישתהי, אימא סיפא ולא במי משרא, [ואי] לא אישתהי אפילו במי משרא נמי שרי, דתניא רוחצין במי של סדום ואע"פ שיש לו חטטין בראשו, בד"א בשלא נשתהה (אסור) אבל נשתהה אסור. ופרקינן כי אמרינן שהיה במי משרה, אבל בים הגדול יפים ורעים אמרינן. הא דתניא רוחצין בים הגדול במים יפין שבו דלא מסו, הא דתניא אבל לא בים הגדול, ברעים שבו דמסו.

> בלה ענף: לגילוייה. מי ששתה מים מגולין: חמשה כלילי. וורדין: כוסהמה דשיכרה. כוסות: עד דקיימי ההנפקה. שיעמדו על מדה מחזקת אנפק והיא רביעית הלוג כדאמרינן בחזקת הבתים (ב"ב (מ:): ושגרא תנורא. הסיקה תנור: וגרפחיה. מגחלים שילטנן קלת: ואוסבה לבינסא בגויה. שישב עליה ולא יכוה: ונפק מיניה. הקיא הארס שבלע: הוצא. עלה של לולב: אסרוג חליסא. מחוק: ולחייקיה לגויה. יחקוק בתוכו חקק: וליחבה בי מיללי דנורא. מניחו ע"ג גחלים לוחשות שיתבשל האתרוג בדבש: בני מ' יום. שעברו עליהם מ' יום. ל"א של חינוק בן מ' יום: **ברוינא לויבורא**. כוס קטן מאד ושמו ברזינא. מאותן מי רגלים שותין למי שנשכתו לרעה ומתרפא: רביעסא לעקרב. רביעית לוג למי שעקצו עקרב: פלגא ריבעא לגילויא. חצי לוג: רבעא לוג: אניגרון ואבלגר וחירייקי. מים שנשלק בהם בנגרי מין עשב ששמו בנגרי. וסתם אניגרון מי שלק חרדין כדאמרינן (ברכות דף לה:) אניגרון מיא דסילקא. ותירייקי 'לרי: **אידמי ליה** לפרשה. תופסו ומייסרו שהפחד והמרוצה והכשות מתישין כחו (h) ומחמם ומת הנחש בתוכו: גובי. חתיכות חתיכות יצא הנחש ממנו. גובי טרונלו"ץ בלע"ז: דערקיה. נשכו: עוברא דחמרא חיוורסי. עובר הנמלא במעי חמורה לבנה: דלא אשחקה ערפה. האם: